

Spółeczna odpowiedzialność organizacji. Polityczna poprawność czy obywatelska postawa?

pod redakcją
Zdzisława Pizsa
Magdaleny Rojek-Nowosielskiej

Recenzenci: Robert Rauziński, Adam Karol Szalkowski, Agata Zagórowska,
Zofia Zymonik

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Comp-rajt

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695- 163-8

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część 1. Współczesne wyzwania i dylematy rozwoju społecznej odpowiedzialności organizacji

---

Halina Zboroń: Dyskurs o społecznej odpowiedzialności ekonomistów (z kryzysem w tle)	15
Magdalena Rojek-Nowosielska: Modelowe ujęcie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw	30
Tomasz Brzowski: Ciągłe doskonalenie zintegrowanych systemów zarządzania w aspekcie społecznej odpowiedzialności	40
Piotr Rogala: Obywatel jak metafora organizacji społecznie odpowiedzialnej	48
Adrian Pyszka: Wykorzystanie sprzeczności w firmach do budowy dynamicznego modelu CSR	54
Katarzyna Bachnik: Kulturowo-etyczny wymiar społecznej odpowiedzialności biznesu	66
Kazimierz Banasiewicz: Zależność przejawów odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstwa od fazy cyklu życia organizacji	75
Marcin Ratajczak, Jan Wołoszyn: Innowacyjność i ryzyko w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu	84

Część 2. Społeczna odpowiedzialność organizacji w wybranych aspektach polityki społecznej

---

Zdzisław Pisz: Polityka społeczna w przedsiębiorstwach i społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w Polsce w okresie przekształceń systemowych	93
Janusz Reichel: Społeczna odpowiedzialność organizacji z różnych sektorów	104
Mirosław Grewiński: Związki wielosektorowej polityki społecznej z koncepcją społecznie odpowiedzialnego biznesu	111
Stanisław Kamiński: Partnerstwo publiczno-prywatne jako forma relacji międzysektorowych	119
Andrzej Sztando: Niedostatki społecznej odpowiedzialności władz gmin w planowaniu strategicznym rozwoju lokalnego	128
Joanna Szczepaniak: O idei społecznej odpowiedzialności rodziny jako podmiotu polityki społecznej – kilka refleksji i uwag	139

Część 3. Społeczna odpowiedzialność biznesu w opiniach i praktyce przedsiębiorstw w Polsce

---

Ewa Stawicka: Subiektywna ocena koncepcji społecznej odpowiedzialności w opinii przyszłych przedsiębiorców	159
Joanna Krasodomska: Społeczna odpowiedzialność w praktyce polskich przedsiębiorstw i kształceniu studentów	166
Paweł Chlipała: Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w Polsce – wyniki analizy kampanii CSR	177
Anna Szcześniak: „Przedsiębiorstwa <i>Fair Play</i> ” – praktyczny wymiar społecznej odpowiedzialności biznesu	185
Janusz Kroik, Jan Skonieczny: Budowanie wspólnoty na rzecz społecznie odpowiedzialnego przedsiębiorstwa	193

Część 4. Dobre i złe praktyki z zakresu społecznej odpowiedzialności organizacji

---

Katarzyna Lorecka, Jacek Murawski, Marek Kosycarz: Wolontariat pracowniczy jako innowacyjny instrument polityki motywacyjnej przedsiębiorstwa na przykładzie Microsoft sp. z o.o.	209
Magdalena Kaźmierczak: Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR) – czynnik rozwoju kapitału ludzkiego organizacji	225
Ewa Beck-Krala, Katarzyna Klimkiewicz: W kierunku kształtowania świadomej polityki społecznej odpowiedzialności uczelni wyższych	234
Anna Brdulak: Zróżnicowane poziomy zaangażowania dobrych i złych praktyk w wybranych firmach	248
Maria Roszkowska-Słiż: Społeczna odpowiedzialność mediów. Analiza przypadków	257
Ewa Głuszek: Skuteczność inicjatyw z zakresu CSR jako strategii zabezpieczenia reputacji przedsiębiorstwa na wypadek kryzysu	271
Paweł Żuraw: Społeczna odpowiedzialność ośrodków szkolenia kierowców w świetle norm prawnych regulujących organizację branży szkoleniowej	286
Dorota Teneta-Skwiercz: Filantropia korporacyjna – istota, formy i motywy dobroczynności przedsiębiorstwa	297

Część 5. Rola interesariuszy w kształtowaniu polityki społecznej odpowiedzialności organizacji

---

Elżbieta Kolasińska: Interesariusze a społeczna odpowiedzialność organizacji ...	309
Adriana Paliwoda-Matiolańska: Konsumeryzm a społeczna odpowiedzialność biznesu	314

Małgorzata Koszewska: Rola konsumentów w rozwoju społecznej odpowiedzialności w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem rynku tekstylno-odzieżowego	327
Agata Pierścieniak: Postawy młodych pracowników wobec społecznej odpowiedzialności biznesu	335

Część 6. Standardy, raportowanie i ocena społecznej odpowiedzialności organizacji

---

Grażyna Aniszewska: Społeczna odpowiedzialność organizacji według 100 największych firm Europy Środkowo-Wschodniej	347
Piotr Wójcik: Dyfuzja standardów odpowiedzialności społecznej w sieciach przedsiębiorstw w Polsce	357
Zbigniew Antczak: CSR w perspektywie menedżerów oraz konsumentów (wyniki badań)	367
Tomasz Brzozowski: Raportowanie odpowiedzialności przedsiębiorstw – współczesne tendencje i problemy badawcze	377
Grzegorz Zasuwa: Stopień wykorzystania wytycznych GRI w raportach społecznych europejskich przedsiębiorstw	385
Agata Rudnicka: Rola społecznej odpowiedzialności w zarządzaniu ryzykiem	396
Renata Koneczna, Łukasz Lelek: Ekologiczna ocena przedsiębiorstw sektora motoryzacyjnego – zastosowanie metody LCA	404
Magdalena Stefańska: CSR a wartość przedsiębiorstwa	415

Summaries

Part 1. Today's challenges and dilemmas of Corporate Social Responsibility development

---

Halina Zboroń: Discussions on academic responsibility of economists	29
Magdalena Rojek-Nowosielska: Model approach of Corporate Social Responsibility	39
Tomasz Brzozowski: Continuous improvement of integrated management systems in the area of corporate responsibility	47
Piotr Rogala: A citizen as a metaphor of socially responsible organization ..	53
Adrian Pyszka: The use of contradiction in the companies to build a dynamic model of CSR strategy	65
Katarzyna Bachnik: Corporate Social Responsibility from ethical and cultural perspective	74

Kazimierz Banasiewicz: Correlation between the aspects of Corporate Social Responsibility and organizational life cycle	83
Marcin Ratajczak, Jan Wołoszyn: Innovation and risk in the area of Corporate Social Responsibility	90

Part 2. Corporate Social Responsibility in some aspects of social policy

---

Zdzisław Pisz: Social policy in enterprises and corporate social responsibility in the period of system transition in Poland	103
Janusz Reichel: Social responsibility of organisations from different sectors	110
Mirosław Grewiński: Relations between multisectoral social policy and the concept of corporate social responsibility	118
Stanisław Kamiński: Public-private partnership as a form of intersectoral relations	127
Andrzej Sztando: Social responsibility deficiencies of local authorities in local development strategic planning	138
Joanna Szczepaniak: About the idea of social responsibility of family as an entity of social policy – some reflections	156

Part 3. Corporate Social Responsibility in opinions and practice in Poland

---

Ewa Stawicka: Subjective assessment of Corporate Social Responsibility in future entrepreneurs' opinion	165
Joanna Krasodomska: Corporate Social Responsibility in the operations of Polish enterprises and in students' education	176
Paweł Chlipała: Corporate Social Responsibility in Poland – results of CSR campaign analysis	184
Anna Szcześniak: “Fair play businesses” – Corporate Social Responsibility in practice	192
Janusz Kroik, Jan Skonieczny: Building the coalition for Corporate Social Responsibility	206

Part 4. Good and bad practice of Corporate Social Responsibility

---

Katarzyna Lorecka, Jacek Murawski, Marek Kosycarz: Employee volunteering as an innovative instrument of corporate employee motivation policy on the example of Microsoft Ltd. company	224
Magdalena Kaźmierczak: Corporate Social Responsibility (CSR) – the factor of human capital development in the organization	233

Ewa Beck-Krala, Katarzyna Klimkiewicz: Towards aware policy of social responsibility in higher education	247
Anna Brdulak: Diversified levels of advancement of good and bad practices on the example of chosen companies	256
Maria Roszkowska-Śliż: Media and their social responsibility. Case studies analysis	270
Ewa Gluszek: Effectiveness of CSR initiatives as a strategy of corporate reputation insurance during crisis	285
Paweł Żuraw: Social responsibility of drivers' education centers in the light of legal norms regulating the education trade organization	296
Dorota Teneta-Skwiercz: Corporate philanthropy – its essence, forms and reasons of enterprises' charity	305

Part 5. The role of stakeholders in shaping the policy of Corporate Social Responsibility

---

Elżbieta Kolasińska: Stakeholders and the organization's social responsibility	313
Adriana Paliwoda-Matiolańska: Consumerism and Corporate Social Responsibility	326
Małgorzata Koszewska: Consumers' role in the development of corporate social responsibility in Poland, particularly regarding the market for textiles and clothing	334
Agata Pierścieniak: Young workers' attitude towards Corporate Social Responsibility	344

Part 6. Standards, reporting and assessment of Corporate Social Responsibility

---

Grażyna Aniszewska: Corporate Social Responsibility according to 100 largest companies of Central and Eastern Europe	356
Piotr Wójcik: Diffusion of the Corporate Social Responsibility standards in industrial networks in Poland	366
Zbigniew Antczak: Corporate Social Responsibility in the perspective of managers and consumers (the results of a survey)	375
Tomasz Brzozowski: Continuous improvement of integrated management systems in the area of corporate responsibility	384
Grzegorz Zasuwa: The degree of application of the GRI guidelines in European companies' reports on Corporate Social Responsibility	395

Agata Rudnicka: The role of Corporate Social Responsibility in risk management	403
Renata Koneczna, Łukasz Lelek: Environmental assessment of automotive enterprises – application of LCA method	414
Magdalena Stefańska: CSR and corporate value	425

Grzegorz Zasuwa

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA WYTICZNYCH GRI W RAPORTACH SPOŁECZNYCH EUROPEJSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

Streszczenie: Artykuł dotyczy raportowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw zgodnie z wytycznymi Global Reporting Initiative. Za cel opracowania przyjęto przedstawienie wyników analizy poziomu aplikacji wytycznych w raportach europejskich przedsiębiorstw. Opracowanie rozpoczyna się od charakterystyki ogólnych założeń raportowania zgodnie z metodologią GRI. Następnie prezentowane są szczegółowe wyniki analizy. Przeprowadzone badanie wykazało, że w rozpatrywanym czasie struktura raportów ze względu na poziom aplikacji wytycznych była względnie stabilna, mimo znacznego wzrostu liczby takich sprawozdań. Największy odsetek stanowiły sprawozdania społeczne z najwyższym poziomem aplikacji wytycznych (A), w dalszej kolejności znalazły się raporty oznaczone jako B i C.

Słowa kluczowe: Global Reporting Initiative, raporty społeczne przedsiębiorstw, przedsiębiorstwa europejskie.

1. Wstęp

Współcześnie obserwuje się zwiększone zapotrzebowanie na informacje o wynikach uzyskiwanych przez przedsiębiorstwa. Wspomniane potrzeby nie dotyczą jedynie danych o parametrach finansowych. Obecnie właściciele oraz inne grupy interesariuszy w coraz większym stopniu interesują się również oddziaływaniem przedsiębiorstw na środowisko naturalne oraz społeczeństwo¹.

Rosnącym oczekiwaniom co do zakresu ujawnianych informacji towarzyszą coraz większe wymagania w zakresie ich rzetelności, mierzalności oraz porównywalności². Przedstawianie wiadomości na temat oddziaływania organizacji na spo-

---

¹ Np. A. Jones, G. Jonas, *Corporate social responsibility reporting: the growing need for input from the accounting profession*, „CPA Journal” Feb. 2011, Vol. 81, Issue 2, s. 65.

² Np. N. Dando, T. Swift, *Transparency and assurance: minding the credibility gap*, „Journal of Business Ethics” 2003, Vol. 44, s. 195-200.

leczeństwo oraz środowisko naturalne w formie tradycyjnych komunikatów na stronach internetowych jednostek czy w postaci notatek prasowych coraz częściej okazuje się niewystarczające. W związku z rosnącym zapotrzebowaniem interesariuszy na wiarygodne dane dotyczące szeroko pojętej odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw lub zrównoważonego rozwoju tworzone są standardy raportowania. Jednym z najbardziej znanych rozwiązań w tym zakresie jest metodologia wypracowana przez organizację Global Reporting Initiative (GRI)³.

Wytyczne GRI dają przedsiębiorstwom znaczny stopień swobody co do zakresu prezentowanych informacji oraz sposobu weryfikacji raportów społecznych. Wymieniona dowolność istotnie wpływa na jakość raportów i zarazem możliwość wypełniania przez nie podstawowych funkcji.

Mając na uwadze wspomniane fakty, za cel niniejszego opracowania przyjęto przedstawienie wyników analizy stopnia wykorzystania wytycznych Global Reporting Initiative w raportach europejskich przedsiębiorstw. Przestrzenne ograniczenie analizy do firm znajdujących się na kontynencie europejskim zostało spowodowane ograniczoną objętością niniejszego opracowania oraz tym, że ich udział w całkowitej liczbie organizacji wykorzystujących wytyczne GRI jest największy.

W celu pełniejszego ukazania podejmowanej problematyki w pierwszej części opracowania dokonano charakterystyki wybranych zagadnień związanych z metodologią Global Reporting Initiative. Następnie przedstawiono wyniki analizy poziomu aplikacji wytycznych GRI w raportach społecznych przedsiębiorstw.

2. Wybrane zagadnienia dotyczące raportowania zgodnie z wytycznymi Global Reporting Initiative

W celu pełniejszego przedstawienia podejmowanej problematyki w tej części opracowania dokonano charakterystyki treści standardowego raportu społecznego oraz opisano możliwe poziomy aplikacji wytycznych.

2.1. Standardowe składniki raportu GRI

W ciągu ostatniego dziesięciolecia wytyczne w zakresie raportowania społecznego ulegały pewnym zmianom. Obecnie stosowany jest standard G3.1. Zgodnie z nim raport zrównoważonego rozwoju powinien zawierać informacje na temat: profilu jednostki raportującej, zastosowanego podejścia do zarządzania oraz wskaźników wyników⁴.

---

³ S. Chen, P. Bouvain, *Corporate responsibility converging? A comparison of corporate responsibility reporting in the USA, UK, Australia, and Germany*, „Journal of Business Ethics” Jul. 2009, Supplement 1, Vol. 87, s. 301.

⁴ *Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju*, Global Reporting Initiative, 2011.

Część dotycząca profilu jednostki obejmuje informacje na temat przyjętej strategii zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem pojawiających się szans oraz ryzyk w tym zakresie. Ta część raportu prezentuje także profil organizacyjny przedsiębiorstwa, który uwzględnia między innymi: przedmiot działalności, zasięg terytorialny oraz skalę działania. Profil jednostki dotyczy również spraw związanych ze sprawowaniem nadzoru w jednostce raportującej, opisu inicjatyw dotyczących zrównoważonego rozwoju, w które angażuje się firma, oraz informacji na temat prowadzenia dialogu z interesariuszami. Kolejnym elementem są dane na temat parametrów raportu, dotyczą one przede wszystkim jego zakresu oraz przyjętej polityki weryfikacji ujawnianych informacji. Część raportu poświęcona parametrom zawiera także tzw. indeks treści GRI. Jest to wykaz zagadnień poddanych raportowaniu wraz z numerami stron, na których takie informacje można odnaleźć, i z reguły znajduje się na końcu każdego raportu⁵.

Informacje o stosowanym podejściu do zarządzania powinny ściśle odnosić się do zastosowanych wskaźników wyników w obszarze oddziaływań ekonomicznych, społecznych oraz środowiskowych. W tym miejscu jednostka raportująca powinna przedstawić konkretne cele związane z wykorzystanymi wskaźnikami oraz określić sposób ich osiągnięcia.

Ostatnią grupą danych w standardowym raporcie jest wykaz wskaźników wyników. Wspomniany wykaz obejmuje 79 pozycji podzielonych na 3 główne grupy: ekonomiczne, środowiskowe oraz społeczne. Każda grupa dodatkowo zawiera podział na podgrupy uwzględniające poszczególne aspekty oddziaływania organizacji na otoczenie. W analizowanym wykazie istnieje także podział na wskaźniki podstawowe – 49 pozycji oraz wskaźniki dodatkowe – 30 pozycji. Wskaźniki ekonomiczne (9 pozycji) dotyczą oddziaływania organizacji na rezultaty gospodarcze swoich interesariuszy oraz na systemy ekonomiczne na szczeblu lokalnym, krajowym i światowym. Wskaźniki mierzące wpływ organizacji na środowisko naturalne obejmują 30 pozycji i odnoszą się do oddziaływania organizacji na przyrodę zarówno ożywioną, jak i nieożywioną. Wskaźniki środowiskowe w szczególności dotyczą takich aspektów, jak: surowce (materiały), energia, woda; bioróżnorodność; emisje ścieki i odpady; produkty i usługi; zgodność z regulacjami oraz transport. Ostatni zbiór wskaźników zawiera miary oddziaływania organizacji na otoczenie społeczne, w którym jednostka raportująca funkcjonuje. Wskaźników takich jest 40 i dotyczą kwestii związanych z zatrudnieniem i godną pracą, respektowaniem praw człowieka, wpływem na społeczność lokalną oraz z odpowiedzialnością za produkt⁶.

Podjmując zagadnienie standardowych składników raportów opracowywanych zgodnie z wytycznymi GRI, należy zauważyć, że w odróżnieniu od tradycyj-

---

⁵ Tamże, s. 21-25.

⁶ Tamże, s. 21-39.

nych sprawozdań finansowych nie ograniczają się one tylko do prezentacji wyników działalności. Zakres przedstawianych informacji w tym przypadku dotyczy także przyjętych formalnych rozwiązań w zakresie zarządzania. Z drugiej jednak strony wytyczne GRI pozostawiają znaczny stopień swobody w zakresie obliczania wskaźników. Podane są jedynie ogólne formuły liczenia, bez dokładnego zdefiniowania pojęć w nich wykorzystywanych. Wspomniana dowolność ogranicza możliwość dokonywania porównań między sprawozdaniami różnych organizacji i jest jedną z głównych słabości tej metodologii⁷.

2.2. Poziomy aplikacji wytycznych Global Reporting Initiative

Jednostki przygotowujące raporty mogą wybrać jeden z trzech poziomów aplikacji wytycznych. Poziomy aplikacji oznaczone są literami: A, B, C; gdzie A oznacza pełny stopień wykorzystania wytycznych, a C niższy poziom. Poziomy zastosowania wytycznych dotyczą informacji na temat profilu jednostki, informacji o podejściu do zarządzania oraz stosowanych wskaźników wyników (tabela 1).

W przypadku najniższego poziomu aplikacji – C – jednostka przedstawia jedynie część informacji na temat profilu organizacyjnego oraz co najmniej 10 wskaźników określonych jako podstawowe. Dane dotyczące profilu jednostki na tym poziomie „okrojone” są w stosunku do pełnego profilu między innymi o informacje dotyczące: oddziaływania organizacji na zrównoważony rozwój, szczegółów metody obliczania wskaźników, procedur sprawowania nadzoru w wymiarze zrównoważonego rozwoju oraz procedur i efektów zarządzania relacjami z interesariuszami⁸. Wśród raportowanych wskaźników powinno znaleźć się przynajmniej po jednym ze sfery ekonomicznej, społecznej oraz środowiskowej. Dane o podejściu do zarządzania ani suplementy sektorowe nie są tutaj wymagane.

Raporty oznaczone literą B zawierają pełny profil jednostki zgodnie z wytycznymi GRI oraz informacje na temat podejścia do zarządzania dla każdej kategorii wskaźników. Prezentacja takich informacji jest możliwa jedynie wtedy, kiedy jednostka raportująca prowadzi świadome i sformalizowane zarządzanie w tym zakresie. Sprawozdanie społeczne na rozpatrywanym poziomie aplikacji wytycznych obejmuje przynajmniej 20 wskaźników, w tym co najmniej po jednym ekonomicznym, społecznym, środowiskowym, dotyczącym praw człowieka, związanym z zatrudnieniem oraz odpowiedzialnością za produkt.

Raporty o najwyższym stopniu aplikacji wytycznych (A) zawierają wszystkie elementy wymagane dla oceny B w zakresie profilu jednostki oraz informacje o podejściu do zarządzania. Raport taki zawiera również wszystkie wskaźniki z pod-

---

⁷ D. Oswald, *Koncepcja odpowiedzialności biznesu w rachunkowości*, [w:] N.C. Smith, G. Lensen (red.), *Odpowiedzialność biznesu. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2009, s. 110.

⁸ Zob. *Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju...*, s. 21-25.

stawowych wytycznych oraz suplementu sektorowego, jeśli jest dostępny dla danej jednostki. W tym przypadku wskaźniki raportuje się zgodnie z zasadą istotności. Oznacza to, że jeśli jakiś wskaźnik został ominięty, należy podać przyczyny, dla których nie został on uwzględniony.

Tabela 1. Wpływ poziomów aplikacji wytycznych na zawartość raportu

Składniki raportu	Poziomy aplikacji wytycznych		
	C	B	A
Informacje o profilu	Raportowanie na temat zagadnień w wytycznych o numerach: 1.1 2.2–2.10 3.1 3.8; 3.10–3.12 4.1–4.4; 4.1–4.15	Raportowanie na temat zagadnień z poziomu C rozszerzone o zagadnienia o następujących numerach: 1.2 3.9; 3.13 4.5–4.13; 4.16–4.17	Wszystkie zagadnienia z poziomu B
Informacje o podejściu do zarządzania	Niewymagane	Podejście do zarządzania dla każdej kategorii wskaźników	Podejście do zarządzania dla każdej kategorii wskaźników
Wskaźniki wyników	Minimum 10 wskaźników, w tym co najmniej po jednym ekonomicznym, społecznym i środowiskowym	Minimum 20 wskaźników, w tym co najmniej po jednym ekonomicznym, społecznym, środowiskowym, z zakresu praw człowieka, praktyk dotyczących zatrudnienia oraz odpowiedzialności za produkt	Wszystkie podstawowe wskaźniki z wytycznych GRI oraz suplementu sektorowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Poziomy aplikacji wytycznych GRI*, Global Reporting Initiative, 2011, s. 2.

Omawiając stopnie aplikacji wytycznych GRI, należy zauważyć, że stosowanie przez jednostki wytycznych na poziomie B i C w dużym stopniu może ograniczać możliwość porównywania uzyskanych rezultatów z innymi organizacjami. Główną przyczyną wspomnianych utrudnień jest bardzo duża dowolność w wyborze wskaźników. Jednostki mają do wyboru odpowiednio 10 i 20 miar ze zbioru 49 podstawowych wskaźników. W takiej sytuacji trudno jest odnaleźć kilka przedsiębiorstw, które wybrały takie same wskaźniki.

Raporty dotyczące wyników firm w zakresie zrównoważonego rozwoju mogą być poddawane audytowi zewnętrznemu. W roli audytora może wystąpić GRI lub inna jednostka. GRI, występując jako audytor, poddaje ocenie raport społeczny jedynie pod kątem tego, czy zakres ujawnianych informacji jest zgodny z deklarowanym poziomem aplikacji wytycznych przez daną jednostkę. GRI nie sprawdza zgodności raportu z faktycznie osiągniętymi wynikami w zakresie zrównoważonego rozwoju. Weryfikacja zgodności raportu ze stanem rzeczywistym dokonywana jest przez innych audytorów⁹.

⁹ *Poziomy aplikacji wytycznych*, Global Reporting Initiative, 2011, s. 3-4.

3. Wyniki analizy stopnia wykorzystania wytycznych GRI w raportach europejskich przedsiębiorstw

Analiza stopnia wykorzystania wytycznych GRI w raportach przedsiębiorstw została dokonana na podstawie bazy danych organizacji Global Reporting Initiative. Zakres przestrzenny analizy dotyczy raportów przedsiębiorstw mających swoje siedziby na terytorium Europy. Ramy czasowe objęte badaniem to okres trzech lat od 2008 do 2010 roku. Prezentacja wyników badania rozpoczyna się od analizy rozkładu liczby raportów w poszczególnych państwach. Następnie dokonana jest charakterystyka poziomu aplikacji wytycznych, uwzględniająca obecność weryfikacji raportów przez audytorów zewnętrznych.

3.1. Liczba raportów wykorzystujących wytyczne GRI w Europie

Analizując liczbę raportów społecznych przygotowywanych zgodnie z wytycznymi GRI przez europejskie przedsiębiorstwa, w pierwszej kolejności warto zwrócić uwagę na rosnącą skalę tego zjawiska. W okresie od roku 2008 do 2010 liczba wymienionych sprawozdań zwiększyła się z 506 do 816, czyli o około 61%.

Rozpatrując liczbę raportów opublikowanych w poszczególnych krajach, warto zauważyć, że najwięcej takich opracowań powstało w Hiszpanii. W sumie w latach 2008-2010 hiszpańskie organizacje przygotowały 429 raportów, co stanowi 22% wszystkich raportów opublikowanych w Europie. Drugim krajem pod względem liczby raportów opartych na wytycznych GRI jest Szwecja z 182 raportami i udziałem oszacowanym na 9%. Wspominając przypadek Szwecji, warto zauważyć, że w tym państwie nastąpił dynamiczny wzrost liczby raportów społecznych z 26 w 2008 roku do 83 w roku 2010. Trzecim państwem w Europie pod względem liczby organizacji wykorzystujących w swoich raportach społecznych wytyczne GRI jest Holandia z liczbą raportów 160 i udziałem ośmioprocentowym we wszystkich europejskich raportach. Tak wysokie miejsce Holandii w tym rankingu jest spowodowane zapewne faktem, że Global Reporting Initiative ma siedzibę na terenie tego kraju, dokładnie w Amsterdamie. Na kolejnych miejscach w omawianej klasyfikacji znajdują się: Wielka Brytania – 158 raportów, Niemcy – 155 raportów, Włochy – 133 raporty oraz Szwajcaria – 110 raportów. W pozostałych państwach europejskich przygotowano mniej niż po 100 raportów w analizowanym okresie. Polska w omawianej klasyfikacji znajduje się na dość odległym miejscu z 14 sprawozdaniami społecznymi na temat zrównoważonego rozwoju, podobnie jak inne państwa z rejonu Europy Środkowo-Wschodniej. Szczegółowe dane na temat liczby raportów przygotowanych w poszczególnych państwach europejskich przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Raporty społeczne europejskich organizacji wykorzystujące wytyczne GRI w latach 2008-2010

Państwo	2008		2009		2010		Razem 2008, 2009, 2010	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Andora	2	0,4	2	0,3	2	0,25	6	0,3
Austria	17	3,36	13	1,96	42	5,15	72	3,63
Białoruś		0	1	0,15		0	1	0,05
Belgia	14	2,77	17	2,56	20	2,45	51	2,57
Chorwacja	2	0,4	2	0,3	3	0,37	7	0,35
Czechy	1	0,2	1	0,15	2	0,25	4	0,2
Dania	6	1,19	9	1,36	16	1,96	31	1,56
Finlandia	16	3,16	25	3,77	33	4,04	74	3,73
Francja	25	4,94	27	4,07	31	3,8	83	4,18
Niemcy	41	8,1	51	7,68	63	7,72	155	7,8
Grecja	13	2,57	27	4,07	33	4,04	73	3,68
Węgry	9	1,78	29	4,37	27	3,31	65	3,27
Irlandia	2	0,4	2	0,3	3	0,37	7	0,35
Włochy	39	7,71	46	6,93	48	5,88	133	6,7
Luxemburg	2	0,4	2	0,3	1	0,12	5	0,25
Holandia	41	8,1	51	7,68	68	8,33	160	8,06
Norwegia	10	1,98	16	2,41	17	2,08	43	2,17
Polska		0	6	0,9	8	0,98	14	0,7
Portugalia	23	4,55	30	4,52	35	4,29	88	4,43
Rumunia		0	5	0,75		0	5	0,25
Rosja	11	2,17	5	0,75	9	1,1	25	1,26
Słowacja	1	0,2	2	0,3	1	0,12	4	0,2
Słowenia		0		0	1	0,12	1	0,05
Hiszpania	129	25,49	142	21,39	158	19,36	429	21,6
Szwecja	26	5,14	73	10,99	83	10,17	182	9,16
Szwajcaria	28	5,53	32	4,82	50	6,13	110	5,54
Wielka Brytania	48	9,49	48	7,23	62	7,6	158	7,96
Razem	506	100	664	100	816	100	1986	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GRI.

Analiza liczby raportów wykorzystujących wytyczne GRI w poszczególnych krajach wykazała, że istnieją znaczne różnice w tym względzie między państwami. Wyraźnie zaznacza się podział na państwa bardziej oraz mniej rozwinięte gospodarczo. Generalnie większość raportów społecznych powstaje w tzw. państwach „starej Unii Europejskiej”. Sprawozdania przygotowane przez przedsiębiorstwa z nowych państw członkowskich stanowią tylko niewielki odsetek wszystkich raportów. W analizowanym czasie przedsiębiorstwa z Polski, Węgier, Czech, Słowacji, Słowenii, Rumunii oraz Chorwacji przygotowały jedynie 100 raportów, co stanowi około 5% wszystkich sprawozdań w Europie. Podsumowując tę część analiz, nale-

ży zauważyć, że rozkład raportów nie jest jedynie liniową funkcją rozwoju gospodarczego. Gdyby tak było, to najwięcej raportów powstawałoby w Wielkiej Brytanii i Niemczech. Istotne znaczenie ma również wielkość danej gospodarki oraz znaczenie tematyki raportowania dla danego kraju.

3.2. Poziom aplikacji wytycznych GRI w raportach przedsiębiorstw europejskich

Dane Global Reporting Initiative wskazują, że najwięcej raportów w badanym okresie zostało przygotowanych przy uwzględnieniu najwyższego poziomu aplikacji wytycznych. Odsetek raportów, w których zastosowano poziom aplikacji wytycznych A, utrzymywał się w rozpatrywanym okresie na poziomie około 33%. Na drugim miejscu znalazły się raporty, w których wykorzystano wytyczne na poziomie B. Takich raportów razem za cały okres było 545 i stanowiły one ponad 27% wszystkich tego typu sprawozdań. Na trzecim miejscu są raporty z poziomem aplikacji wytycznych C. Wymienione raporty stanowiły ponad 23% wszystkich sprawozdań opublikowanych w latach 2008-2010. Warto zauważyć, że odsetek raportów z poziomem aplikacji C w latach 2010-2009 był o ponad 10 punktów procentowych wyższy niż w roku 2008. Tak duża różnica jest spowodowana znacznym udziałem raportów, w których nie został podany stopień aplikacji wytycznych GRI w roku 2008. Sprawozdań bez sprecyzowanego poziomu aplikacji wytycznych było 119 i stanowiły one ponad 23% wszystkich raportów we wspomnianym roku. W kolejnych latach liczba raportów o nieokreślonym poziomie aplikacji wytycznych, a także ich udział we wszystkich raportach systematycznie spadały odpowiednio do 106 raportów (15,96%) w roku 2009 i 94 raportów (11,52%) w roku 2010. Szczegółowe dane na temat poziomu aplikacji wytycznych w latach 2008-2010 zawarto w tabeli 3.

Tabela 3. Poziom aplikacji wytycznych GRI w raportach europejskich przedsiębiorstw w latach 2008-2010

Poziom aplikacji wytycznych	2008		2009		2010		Razem 2008, 2009, 2010	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
A	166	32,81	215	32,38	271	33,21	652	32,83
B	138	27,27	170	25,60	237	29,04	545	27,44
C	77	15,22	173	26,05	214	26,23	464	23,36
U*	119	23,52	106	15,96	94	11,52	319	16,06
G2**	6	1,19					6	0,3
Razem	506	100,00	664	100,00	816	100,00	1986	100,00

* W raporcie nie został sprecyzowany poziom aplikacji wytycznych.

** Raport został przygotowany zgodnie z wcześniejszą wersją wytycznych tzw. G2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GRI.

Na kolejnym etapie badania dokonano analizy poziomu aplikacji wytycznych w podziale na raporty poddane badaniu zewnętrznego audytora i raporty niepoddane takiej weryfikacji. Wśród raportów poddanych weryfikacji przez audytora zewnętrznego w analizowanym okresie było 514 raportów z poziomem aplikacji A, stanowiących łącznie nieco ponad 57% wszystkich raportów. Raporty z poziomem aplikacji B stanowiły 29,41% (265 raportów), natomiast raportów o najniższym stopniu aplikacji wytycznych było 122 z udziałem oszacowanym na 13,54%. Rozpatrując strukturę raportów ze względu na stopień zastosowanych wytycznych, warto zauważyć, że w dwóch ostatnich latach objętych analizą znacząco zwiększył się odsetek sprawozdań z poziomem aplikacji wytycznych C z 6,52% w 2008 roku do około 16% w latach 2009-2010. Szczegółowe dane na temat poziomu aplikacji wytycznych wśród raportów społecznych poddanych badaniu przez audytora zamieszczono w tabeli 4.

Tabela 4. Poziom aplikacji wytycznych GRI wśród raportów poddanych badaniu w latach 2008-2010

Poziom aplikacji wytycznych	2008		2009		2010		Razem 2008, 2009, 2010	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
A	139	60,43	169	57,88	206	54,35	514	57,05
B	76	33,04	75	25,68	114	30,08	265	29,41
C	15	6,52	48	16,44	59	15,57	122	13,54
Razem	230	100,00	292	100,00	379	100,00	901	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GRI.

Wśród raportów niepoddanych badaniu największy odsetek stanowią sprawozdania o najniższym poziomie aplikacji wytycznych. W latach 2008-2010 przedsiębiorstwa opublikowały 342 takie raporty, stanowiące 31,52% rozpatrywanej grupy. Znaczny odsetek wśród raportów niepoddanych weryfikacji stanowiły również dokumenty, w których poziom aplikacji wytycznych nie został określony. Raportów takich było 319 i ich udział wynosił 29,4% rozpatrywanej grupy. Na dalszych miejscach w tej grupie znalazły się raporty z poziomem aplikacji wytycznych B (280 raportów, 25,81%) i A (138 raportów, 12,72%). W analizowanej grupie znalazło się również 6 raportów, które zostały przygotowane na podstawie wytycznych wcześniejszej generacji – G2. Rozpatrując zmiany struktury raportów niepoddanych weryfikacji w czasie, warto zwrócić uwagę na rosnący odsetek raportów z oznaczonymi poziomami zastosowania wytycznych oraz malejący odsetek raportów, w których poziom aplikacji wytycznych nie został określony. Szczegółowe dane na temat poziomu aplikacji wytycznych GRI wśród raportów niepoddanych badaniu zamieszczono w tabeli 5.

Tabela 5. Poziom aplikacji wytycznych GRI wśród raportów niepoddanych badaniu w latach 2008-2010

Poziom aplikacji wytycznych	2008		2009		2010		Razem 2008, 2009, 2010	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
A	27	9,78	46	12,37	65	14,87	138	12,72
B	62	22,46	95	25,54	123	28,15	280	25,81
C	62	22,46	125	33,60	155	35,47	342	31,52
U	119	43,12	106	28,49	94	21,51	319	29,40
G2	6	2,17					6	0,55
Razem	276	54,71	372	100,00	437	100,00	1085	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GRI.

4. Podsumowanie

Przedstawione wyniki analizy, dotyczące stopnia wykorzystania wytycznych Global Reporting Initiative przez europejskie przedsiębiorstwa, pozwalają na sformułowanie następujących wniosków.

Po pierwsze, liczba przygotowywanych raportów zgodnie z wytycznymi GRI systematycznie zwiększała się w analizowanym okresie.

Po drugie, większość raportów przygotowywanych jest nadal przez przedsiębiorstwa pochodzące z państw Europy Zachodniej. Raporty organizacji z Europy Środkowo-Wschodniej stanowią jedynie nieznaczny odsetek wszystkich sprawozdań przygotowywanych zgodnie z wytycznymi GRI.

Po trzecie, zmianom liczby raportów towarzyszą zmiany jakościowe. Zwiększa się udział raportów z deklarowanym poziomem aplikacji wytycznych. Zwiększa się także liczba raportów poddawanych weryfikacji przez audytorów zewnętrznych, chociaż odsetek takich raportów w ogólnej liczbie raportów ciągle pozostaje na niezmiennym poziomie.

Literatura

- Chen S., Bouvain P., *Corporate responsibility converging? A comparison of corporate responsibility reporting in the USA, UK, Australia, and Germany*, „Journal of Business Ethics”, Jul 2009, Supplement 1, Vol. 87.
- Dando N., Swift T., *Transparency and assurance: minding the credibility gap*, „Journal of Business Ethics” 2003, Vol. 44(2/3).
- Jones A., Jonas G., *Corporate social responsibility reporting: The growing need for input from the accounting profession*, „CPA Journal” Feb. 2011, Vol. 81, Issue 2.
- Oswald D., *Koncepcja odpowiedzialności biznesu w rachunkowości*, [w:] N.C. Smith, G. Lenssen (red.), *Odpowiedzialność biznesu. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2009.
- Poziomy aplikacji wytycznych GRI*, Global Reporting Initiative, 2011.
- Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju*, Global Reporting Initiative, 2011.

THE DEGREE OF APPLICATION OF THE GRI GUIDELINES IN EUROPEAN COMPANIES' REPORTS ON CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Summary: The article deals with the issue of reporting Corporate Social Responsibility using the Global Reporting Initiative guidelines. The purpose of this paper is to present the results of the analysis of the degree of application of GRI guidelines in European companies' social reports. The article begins with the general description of GRI principles. Then, detailed results of the research are presented. The analysis showed that the structure of corporate social reports based on the GRI application levels was relatively stable over time under investigation despite the significant rise in the number of social reports. The reports with the highest level of GRI application principles constituted the largest percentage, then there were reports with lower levels designated as B and C.

Keywords: Global Reporting Initiative, Corporate Social Responsibility reports, European companies.